

Ieșirea din recluziune

Liviu DĂNCEANU

Ceva mă leagă de Octavian Nemescu, cu mult mai adevărat și mai durabil, decât ar fi putut-o face o întâlnire fără urme în haosul dezământat al vieții. Și poate că acel ceva e tocmai naivitatea noastră inhibată, nutrită de experiențe nu de puține ori descumpănitoare în ordinea spiritului, dar și o generozitate exhibată, fixată pe încrederea în semeni, ceea ce ne împiedică, îndeobște, să ratăm marile șanse ale inimii. Chiar dacă nu se recunoaște ca atare, Octavian Nemescu este un romantic în fază cronică, adică un cruciat al restaurării totalitarismului vieții și cunoașterii pe baza recuperării unei dimensiuni mitologice și a unei cosmologii spiritualizate. Pledoaria sa vizează un nomos esențial: reconectarea și reconjugarea binelui, frumosului și adevărului într-o lume în care cele trei valori suverane au ajuns să trăiască într-un spațiu non-gravitațional, incapabil să le strângă laolaltă. O lume pentru care Octavian Nemescu este, neîndoișor, un inadapabil, inadecvabil și incoercibil. Și totuși, desantul său are drept stindard tocmai adaptarea, adecvarea și coerciția dimensiunii estetice la una etică. Ce altceva decât categorii morale sunt gravitatea, puritatea ori pateticul? Or, muzica lui Nemescu mustește de solemnitate și adâncime, de candoare și limpezime, de ardoare și pasiune. Cea mai mare insultă care se poate aduce creației sale este să spui că e doar frumoasă, căci aprecierea aceasta, în izolarea ei critico-estetică de tip modern (ori monden) vizând zona gusturilor și a plăcerii, este dacă nu denigratoare, cel puțin total improprie. Compozitorul nu-și durează muzica pentru plăcerea cuiva. Aceasta nu înseamnă că Octavian Nemescu se leapădă neapărat de frumusețe, ci aspiră la ne izolarea esteticului de rest, adică de tot ce-l face să fie. De altfel, simț că în sinea lui, Octav nu dă doi bani pe teoria estetică, vană și futilă speculație, cât despre estetism, vorba lui Alexandru Paleologu, e un semn sigur de mitocănie. În compensație, cunoașterea artei, experiența umană, morală, metafizică sunt la mare preț. Neputându-ne însă sihăstri în pusta esteticului, riscăm să devenim pesimiști. Cum pesimist, pentru un cunoscut de ocazie, pare a fi și Octavian Nemescu. Nimic mai derutant, căci în esența lui pesimismul e temeinic așezat pe retractilitate și disimulare, ceea ce nu e cazul la un personaj timid, capabil oricând de eliberări violente (ce amorsează ulterior chemări spre redempție), iscate din siajul realității și nu al ficționalității. În fond deprimarea, scepticismul, descurajarea sunt jerbe ale plâsmuirii ca alteritate a obiectivității imanente. Or, numai de ficțiune nu poate fi vorba în cazul operei lui Octavian Nemescu, o operă născută și crescută din înălțuirea impecabilă de opusuri mereu mai convingătoare, lăsându-ne impresia unei mecanici a creației zămislită de duhul unui model a cărui fascinație rezidă din preeminența originalității. Aidoma celui caracterizat de Nietzsche ca fiind original, Octavian Nemescu nu este primul care vede ceva nou, ci vede, ca și cum ar fi noi, lucrurile vechi și cunoscute, văzute și revăzute de toată lumea. Și totul făcut cu acea discreție ce aduce o tainică alinare sufletelor conturbate, coborâte până în cele mai înfricoșătoare abisuri ale durerii. Cu o gramatică a exprimării alese pe care o întăresc bunele obiceiuri în ordinea unei civilizații exemplare, Octavian Nemescu respinge a priori ignoranța, acel principiu fecund al multor calamități publice ori private. El știe că a ignora înseamnă a plânge, iar a cunoaște înseamnă a geme. Cu toate acestea e curios să guste mereu din fructele (nicidecum oprite) ce se pârguie în grădina muzicii savante, ca de altfel și în livezile vecine. Împrumutând tonul blândelor prietenii, care nu are nimic comun cu bătaia apreciativă pe umăr, nici cu tămâierile circumstanțiale, îndrăznesc să mă întreb cum poate fi ocolit un artist arestat în secretele ființei lui, ca un înger solitar,

© Mihai Cosma, 2007

superior neintegrat, bătuit de un complex al naufragierii pe țărmuri înnegurate și amenințat de alaiul tuturor vicisitudinilor ce se manifestă de-a lungul lor? Cum poți fi indiferent în prezența unui om pentru care educația are încă șansa de a face parte din economia vieții și a supraviețuirii, o viață ce se poate salva numai prin cultura trăită cu autenticitate și disperare? În Phaidros, Platon afirmă că văzul este singurul simț care înalță, cel mai răzbătător, cel mai înrobitor imaginii, dar și cel mai capabil să o depășească în propria ei idealitate și să mijlocească, astfel, accesul la idealitatea însăși. Îl și văd pe Octav încruntându-se la această argumentație întru hegemonia civilizației ochiului. Dar îl simt totodată solidar faptului că într-o vreme când spiritul s-a retras din lume în formele lui tradițional consfințite, iar ființa lui este amenințată poate ca niciodată să dispară, orice efort de a-l vizualiza trebuie susținut. Poate așa îmi vor fi

iertate și modestele mele cuvinte despre o personalitate a culturii românești care, acum, la ceas aniversar, absolvită deci de mult jinduia protecție, este constrânsă să iasă din sfânta-i recluziune. Îmi doresc din suflet ca cel puțin în mod deliberat să nu o fi expus unor riscuri incalculabile ce pot veni atât din exterior cât și din interior. La urma urmei, oricât ar fi de incredibil, Octavian Nemescu nu e decât un om și un artist aflat, iată, la șaptezeci de ani. Să ne bucurăm și să despiciăm zarea cu gândurile noastre eliberate de durere și împovărate de nădejde.

DIN SUMAR

Aniversare Octavian Nemescu	2-3
Aniversare Nicolae Brânduș	4-5
Seară Balanchine	6
Colaborare româno-sârbă	7
Gheorghe Firca la 75 de ani	8
Adio, Emilia Comișel!	10
Concerte sub... lupă	11-13
Universitaria	14-15
Premii "A.M."	18-20
Punctul pe j... azz	21
Evenimente	22-23
Gala folk "Om bun"	24
Pe micul ecran	27
Aniversări luna mai	29
Teatrul muzical ca teatru total	30
Știri	32-33
Crizantema de argint	35